

International
Labour
Organization

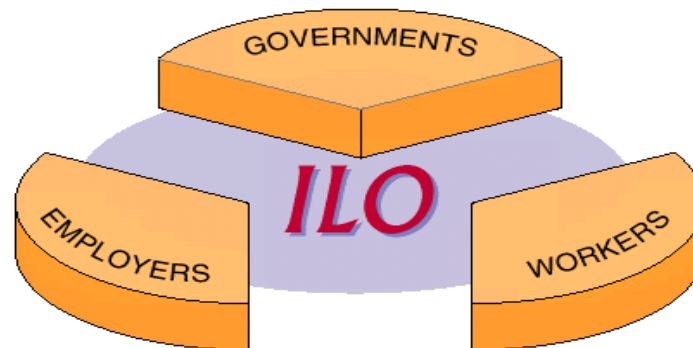

16. januar 2020
Morten Hovda

Hva er ILO?

- FNs særorganisasjon for arbeidslivet
- Trepartsstruktur: arbeidstakere, arbeidsgivere og regjeringer
- Utformer og forvalter konvensjoner og anbefalinger, utvikler og rådgir land om arbeidsmarkedspolitikk, utarbeider og overvåker arbeids standarder, opplæring og rådgiver til regjeringer på arbeidsmarkedspolitikk (G8 og G20)
- 187 medlemsland

Hvorfor ble ILO opprettet?

- ILO etablert i 1919 som del Versaillesfreden med et fredsbevarende og menneskerettighets perspektiv.
- Fagbevegelsene representerte en ny kraft i de industrialiserte land og forlangte medinnflytelse.
- Ønske om mer innflytelse og anstendige arbeids og levevilkår

Tredelt begrunnelse:

- Sosial: verdige levevilkår
  - Politisk: Unngå revolusjon og krig
  - Økonomisk: regulere internasjonal konkurranse gjennom felles lover og regler
-
- Tilsluttet FN i 1946 som «spesialisert organisasjon»
  - Den eneste organisasjon som dekker alle dimensjonene av våres liv

ILOs instrumenter

- ILOs Vedtekter
- Prinsipperklæringer (mål, verdier, samtid, fremtid)
- Konvensjoner **190 totalt - 8 kjerne**
- Rekommandasjoner (anbefalinger)
- Resolusjoner og Guidelines, Code of Practice

I tillegg:

- Pålegg og anmodninger fra ILOs tilsynsorgan

1944 Philadelphiaerklæringen ILOs ”grunnlov” - utdyper konstitusjonen

Mer universelle mål:

- Gjelder alle, uavhengig av rase, tro, kjønn
- Ikke bare arbeidsforhold

Philadelphia-erklæringen:

- Arbeidskraft er ikke en vare
- Ytrings- og organisasjonsfrihet er avgjørende for utvikling
- Fattigdom ett sted, utgjør et trussel mot velstand alle steder
- Kampen mot fattigdom må bekjempes i alle land
- Satte standard for FNs charter og Menneskerettighetserklæringen fra 1948

1969 Nobels fredspris til ILO

”HVIS DU VIL HA FRED - SKAP RETTFERDIGHET”

1998: Erklæring om grunnleggende prinsipper og arbeidsrettigheter på arbeidsplass

For å tydeliggjøre at:
Medlemslandenes og deres
arbeidsgiver- og
arbeidstakerorganisasjoner
har et ansvar for å sikre
grunnleggende menneske-
rettigheter.

ILOs 8 kjernekonvensjoner omhandler fire hovedområder:

- Organisasjonsfrihet og rett til kollektive forhandlinger
- Forbud mot tvangsarbeid
- Forbud mot barnearbeid
- Forbud mot diskriminering på arbeidsplassen

1999: Lanseringen av ILOs agenda for et anstendig arbeidsliv («Decent Work»)

Sysselsetning, arbeidstakerrettigheter,
sosial beskyttelse og sosial dialog

ILOs arbeid:

Anstendig arbeid: fire strategiske målsettinger

- Arbeidstakerrettigheter: Fremme, iverksette og overvåke
- Sysselsetting: skape muligheter for kvinner og menn til å få anstendig arbeid som gir et levebrød
- Sosial beskyttelse - bedre utbredelse og kvalitet
- Sosial dialog - Fremme trepartssamarbeid med uavhengige fag- og arbeidsgiverorganisasjoner.

2008: ILOs erklæring om sosial rettferdighet i en globalisert verden

Hvor er ILO?- ILOs regionalkontor

Den internasjonale arbeidskonferansen (ILC)

- ILOs generalforsamling / lovgivende organ
- Avholdes årlig i Genève med nesten 6000 deltakere
- Velger styre og generaldirektør, vedtar politikk, program og budsjett
- Forhandler frem og vedtar konvensjoner og anbefalinger
- Gjennomgår medlemmenes etterlevelse av konvensjoner
- Internasjonalt forum for arbeids- og sosialpolitiske spørsmål
- Arbeidet foregår i komiteer
- Vedtakene fattes i plenum

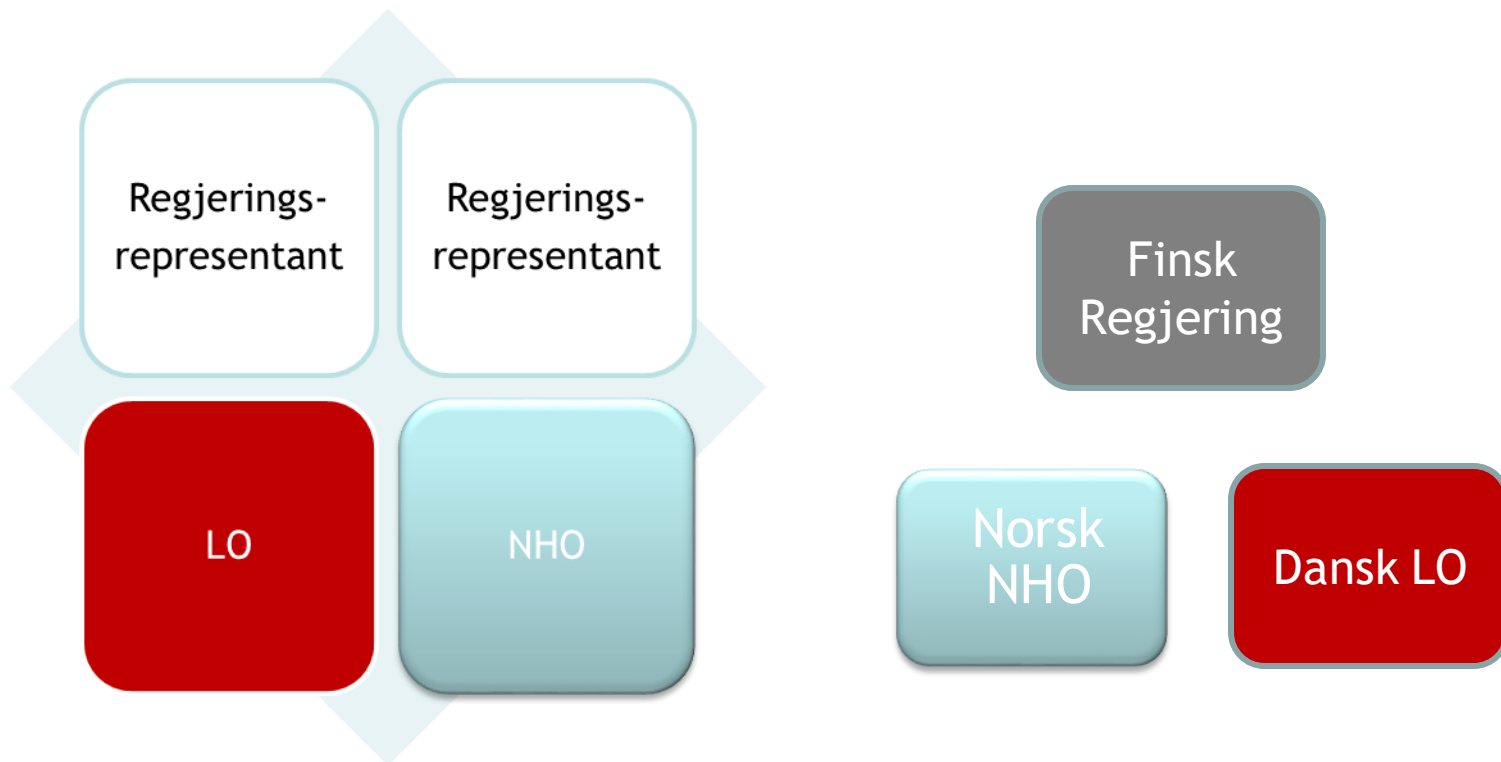
Styret (Governing Body)

- Møtes tre ganger i året
- Trekker retningslinjer for virksomheten til sekretariatet
- Utarbeider budsjett og program
- Vedtar aktiviteter for å oppfylle programmet
- Utformer instruksjoner for generaldirektøren (Guy Ryder)
- Fastsetter møtedatoer, dagsorden, sammensetning av møtene, oppnevner komiteer som bestemmer hvem som skal delta i ulike utvalg
- 56 medlemmer (28 GG, 14WG +14EG). Velges, 3 år
- Ti faste plasser for myndighetene: Brasil, Frankrike, Kina, India, USA, Storbritannia, Tyskland, Russland, Italia og Japan

Sammensetning av stemmeberettigede (på arbeidskonferansen og i styret)

Den internasjonale arbeidsorganisasjonen - ILO

- Ligger i Genève, over 40 landkontorer
- Ledes av Generaldirektøren som velges for 5 år
- Daglig drift
- Bistandsarbeid, forskning, kontrolloppgaver
- Stab på 3000 fra ca. 150 nasjoner
- 900 jobber med utviklingsprogram i ulike land
- ACTRAV og ACT/EMP fungerer som sekretariat og sekretærer for grupper og komiteer under ILC
- ILO holder også regionale konferanser. Europa konferanse i Oslo 2013

ILOs RYGGGRAD - KONVENSJONENE

- ILO konvensjonene er folkerettslig bindende og skal tilpasses de enkelte medlemslands lovverk.
- ILOs meste sentrale konvensjoner, også kalt 8 kjernekonvensjoner, setter minimumsstandarder i arbeidslivet.
- I dag: 190 konvensjoner (Domestic Workers Convention 2011 og Vold og trakassering i 2019)
- <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Arbeidsliv/ILO-konvensjoner>

DE VIKTIGSTE:

ILOs åtte kjernekonvensjoner kan deles inn i fire hovedkategorier:

Forbud mot barnearbeid

- [Konvensjon nr. 138 om minstealder for adgang til sysselsetting \(1973\) \(154\)](#)
- [Konvensjon nr. 182 om forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid \(1999\) \(171\)](#)

Organisasjonsfrihet

/Kollektiv forhandling.

- [Konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten \(1948\)\(150\)](#)
- [Konvensjon nr. 98 om retten til å organisere seg til å føre kollektive forhandlinger \(1949\) \(160\)](#)

Konvensjoner forts:

Forbud mot diskriminering

- [Konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av lik verdi](#) (1951) (169)
- [Konvensjon nr. 111 om diskriminering i sysselsetting og yrke](#) (1958) (167)

Forbud mot tvangsarbeid

- [Konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid](#) (1930) (174)
- [Konvensjon nr. 105 om avskaffelse av tvangsarbeid](#) (1957) (169)

ILOs tilsynssystem

Konvensjonsapportering:

- Partene rapporterer jevnlig

ILOs Ekspertkomité:

- Gjennomgår nasjonenes rapportering og leverer analyse til ILC
- 20 uavhengige eksperter i jus og på det sosiale felt

Applikasjonskomiteen:

- Behandler ekspertkomiteens rapport

Komite for organisasjonsfrihet:

- Nedsatt i 1950 for en rask og upolitisk behandling av klager på C 87
- 9 medlemmer utpekt av ILOs styre (3 hver)
- Har behandlet i underkant av 3000 saker

CEACR og CAS

- Ekspertkomiteen behandler rapportene i november.
- Partene i arbeidslivet plukker ut 25 saker av spesiell interesse.
- Disse kommer opp til behandling i Applikasjonskomiteen på Arbeidskonferansen.

Klagemål (spes. prosedyre)

- Ethvert **medlemsland** kan fremsette klage mot et annet land dersom begge land har ratifisert konvensjonen.
- **Styret** kan fremsette en klage på eget initiativ.
- **Styret** kan fremsette en klage som følge av et klagemål fra en **delegat** på Arbeidskonferansen.

Styret kan nedsette en granskningskommisjon som:

- a) undersøker saken
- b) Formulerer anbefalinger om tiltak

Eksempel fra Norge

- ILO kritiserte Norske regjeringen for å ha stoppet vaskeristreiken i 2014 med tvungen lønnsnemnd.
- Der en streik kan føre til fare for liv og helse, skal myndighetene, i samråd med partene komme frem til etableringen av en **minimumstjeneste**. På den måten unngår man at streikeretten blir uthullet, samtidig som man unngår fare for liv og helse.

Konflikten rundt streikeretten og K87/98

- K87 Retten til foreningsfrihet og organisering vedtatt 1948/K98 kollektivavtaler 1949
- Streikerett utledet av konvensjonen, jf. streikevåpenet forutsetning for fagbevegelsen
- Ikke eksplisitt i Konvensjon 87, ILOs ekspert -komite og ILOs juridiske avdeling har fastslått at konvensjonen også inkluderer streikeretten.
- Har av og til vært oppe i arbeidskonferansene, men i 2012 gikk arbeidsgiverne bredt ut mot:
  - Streikerett ut fra K87
  - Ut mot ekspertkomiteen og ILOs juridiske avdeling
- Våpenstillstand (enige om å være uenige)

Hva nå....?

- Ble 100 år i 2019: Future of Work
- Økende globalisering tvinger organisasjonen stadig til å revurdere sine strategier, oppgaver, programmer og arbeidsmetoder.
- Agenda 2030 - Anstendig arbeid mål 8
- ITUC og IOE søkt om observatørstatus i FNs General Forsamling
- Økende press på rettigheter, regelverk og arbeidsplasser
- Klimaendringer, migrasjon, tvangsarbeid, globale verdikjeder har påvirkning på arbeidslivet
- Anstendig arbeid er et mål, men ikke en selvfølge
- Ny konvensjon mot vold i arbeidslivet 2019
- Norges tre-parts samarbeid - mønster for andre

Oppsummering

- <https://youtu.be/2blRAaLetCE>

www.ilo.org

www.fn.no

Takk for oppmerksomheten...

Norge og ILO

- Norge har vært medlem siden ILO ble grunnlagt i 1919

1947 norsk ILO-komité:

- Rådgivende og konsultativt organ for regjeringen
- Skal høres og tas med på drøfting av alle forhold som følger av Norges medlemskap (konstitusjon 144)
- Ledes av ASD som samtidig er sekretariat.
- Alle ILO dokumenter sendes ASD, som så koordinere fagsaker mot øvrige departementer, gir svar tilbake til ILO og rapporterer på de ulike ILO-konvensjonene som er ratifisert av Norge.
- LO, Unio, YS, NHO, Virke, Spekter, KS. I saker som omhandler skipsfart; Rederiforbundet og Norsk Sjømannsforbund
- FN-sambandet har status som observatør

Nordisk samarbeid

- Nordiske forbredelsesmøter i forkant av alle styremøter og ILO-konferansen
- Tett samarbeid under ILO-konferansen i de ulike komiteene
- Norden har en representant i ILO-styret. Uformell rotasjonsordning.
- Norge har styreverv på myndighetssiden (ASD) fra 2014-17
- Drøfter ILO-spørsmål og posisjoner med andre nordiske land
- Bruker den nordiske kanalen til utprøving av egne og felles innspill overfor ILO
- Dansk LO i styret for nordiske arbeidstakere